EELNÕU

(20.11.2026)

Abissaare II liivakarjääri mäeeraldise (L.MK/331651) korrastamistingimuste taotlustele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUS

Võttes aluseks eelhinnangu ja tuginedes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 3 lg 1 p 1, § 6 lg 2 p 2, § 6^1 lg 3 ja 5, § 9 lg 1, § 11 lg 2, 2^2, 2^3, 4, 8 ja 8^1; Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 3 p 12 ja keskkonnaministri 16.08.2017 määrusele nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata keskkonnamõju hindamine Abissaare II liivakarjääri korrastamistingimuste taotluse menetluse raames.

1.2. Täiendavad keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. AS TREV-2 Grupp (registrikood 10047362, aadress Mäealuse tn 2/4, Mustamäe linnaosa, Tallinn, Harju maakond 12618) esitas 17.08.2026 Keskkonnaametile taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 02.09.2026 menetluse nr M-137533 juurde) Abissaare liivakarjääri ja Abissaare II liivakarjääri mäeeraldiste korrastamistingimuste saamiseks. Käesoleva menetlusega annab Keskkonnaamet korrastamistingimused Abissaare II liivakarjäärile, kuna korrastamistingimuste andmiseks on vajalik koostada keskkonnamõju hindamise eelhinnang. Abissaare liivakarjääri korrastamistingimuste andmine toimub menetluse nr M-137533 juures.

AS TREV-2 Grupp omab maavara kaevandamise keskkonnaluba (edaspidi ka *kaevandamisluba*) nr L.MK/331651 (kehtivusajaga 31.08.2018-30.08.2033), mille alusel kaevandatakse Abissaare liivamaardla (registrikaardi nr 84) Abissaare II liivakarjääri mäeeraldisel ehitus- ja täiteliiva.

Abissaare II liivakarjääri mäeeraldis koosneb kahest lahustükist, mis asuvad Põlva maakonnas, Kanepi vallas, Sulaoja külas riigiomandisse kuuluval Suure-Karjääri (katastritunnus 28401:001:0300, registriosa nr 16600650, sihtotstarve 100% mäetööstusmaa) katastriüksusel ja Karjääri (katastritunnus 28401:001:0305, registriosa nr 16779650, sihtotstarve 100% mäetööstusmaa) katastriüksusel. Mõlema katastriüksuse riigivara valitseja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning riigivara volitatud asutus Maa- ja Ruumiamet.

Abissaare II liivakarjääri mäeeraldise pindala on 23,49 ha ja mäeeraldise teenindusmaa pindala on 31,83 ha. Keskkonnaloale nr L.MK/331651 on kaevandatud maa kasutamise otstarbeks märgitud metsamaa ja veekogud.

2.2. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (*KeHJS*) § 3 lõike 1 punkti 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS §-s 7 puntides 1-3 ei ole korrastamistingimused määratletud tegevusloaks. KeHJS § 7 punkti 4 kohaselt on tegevusluba eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga kavandatavat tegevust lubav käesolevas paragrahvis nimetamata muu dokument. Seega loeb Keskkonnaamet korrastamistingimuste taotluse tegevusloa taotluseks.

KeHJS § 11 lõike 2 kohaselt vaatab otsustaja tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse keskkonnamõju hindamise (*KMH*) algatamise või algatamata jätmise kohta KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja KeHJS § 6 lõikes 2^1 viidatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast KeHJS § 6^1 lõikes 1 loetletud teabe saamist. KeHJS § 9 lõike 1 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja.

Maapõueseaduse (*MaaPS*) § 48 kohaselt annab maavara kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet, seega on Keskkonnaamet otsustajaks KeHJSe tähenduses.

KeHJS § 6 lõige 2 punkti 2 kohaselt peab loa andja andma eelhinnangu selle kohta, kas kaevandatud maa korrastamine on olulise keskkonnamõjuga tegevus ning kaaluma keskkonnamõju hindamise algatamise vajalikkust.

KeHJS § 11 lõike 2^3 järgi KMH vajalikkus otsustatakse, lähtudes eelhinnangust ja asjaomase asutuse seisukohast. KeHJS § 11 lõike 4 kohaselt, kui kavandatava tegevuse KMH algatamise või algatamata jätmise otsus tehakse KeHJS § 6 lõigete 2 või 2^1 alusel, lisatakse otsusele eelhinnang.

3. EELHINNANG

KeHJS § 6^1 lõike 3 järgi annab Keskkonnaamet eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust. Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6^1 lõike 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“ (edaspidi *määrus nr 31*).

Keskkonnaamet on eelhinnangu andmisel tuginenud järgmistele materjalidele:

- Abissaare II liivakarjääri keskkonnaloa taotlus ja selle juurde kuuluvad materjalid (OÜ J. Viru Markšeideribüroo. 2017. Töö nr 17156);

- Abissaare II liivakarjääri keskkonnaloa taotlus ja selle juurde kuuluvad materjalid (OÜ Inseneribüroo STEIGER. 2023);

- Abissaare II liivakarjääri korrastatud ala plaan (OÜ Inseneribüroo STEIGER, 2023);

- Maa- ja Ruumiameti geoportaali kaardirakendus;

- Eesti looduse infosüsteem (*EELIS*);

- Keskkonnaportaal. 2025. Loodusdirektiivi artikkel 17 aruanne 2019-2024;

- Keskkonnaportaal. 2023. Liigirikkad madalsood (7230);

- Keskkonnaportaal. 2026. Niiskuslembesed kõrgrohustud (6430).

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht, maakasutus ja maastiku kirjeldus

AS TREV-2 Grupp omab maavara kaevandamise keskkonnaluba (*kaevandamisluba*) nr L.MK/331651 (kehtivusajaga 31.08.2018-30.08.2033), mille alusel kaevandatakse Abissaare liivamaardla (registrikaardi nr 84) Abissaare II liivakarjääri mäeeraldisel ehitus- ja täiteliiva.

Abissaare II liivakarjääri mäeeraldis koosneb kahest lahustükist, mis asuvad Põlva maakonnas, Kanepi vallas, Sulaoja külas riigiomandisse kuuluval Suure-Karjääri (katastritunnus 28401:001:0300, registriosa nr 16600650, sihtotstarve 100% mäetööstusmaa) katastriüksusel ja Karjääri (katastritunnus 28401:001:0305, registriosa nr 16779650, sihtotstarve 100% mäetööstusmaa) katastriüksusel. Mõlema katastriüksuse riigivara valitseja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning riigivara volitatud asutus Maa- ja Ruumiamet.

Abissaare II liivakarjääri mäeeraldise pindala on 23,49 ha ja mäeeraldise teenindusmaa pindala on 31,83 ha. Keskkonnaloale nr L.MK/331651 on kaevandatud maa kasutamise otstarbeks märgitud metsamaa ja veekogud.

Kavandatava tegevuse eesmärgiks on Abissaare II liivakarjääri mäeeraldise korrastamine. Korrastamisele kuluvad mahud ja tegevused täpsustatakse korrastamisprojektis.

Tegemist on inimtegevusest (kaevandamisest) mõjutatud maastikuga. Karjääri korrastamisel kujundatakse alale veekogu ja metsamaa.

3.1.2. Tegevuse seosed asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Kuna antud juhul on tegemist maavara kaevandamistegevuse lõpetamisega seotud loomuliku ning seadusjärgse tegevusega, ei ole kavandataval tegevusel otsest vastuolu õigusaktide, planeeringute ega arengukavadega.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Abissaare II liivakarjääri mäeeraldisel toimub aktiivne kaevandamistegevus. Korrastamisel saab kasutada mäeeraldisel olemasolevat materjali. Korrastamiseks mäeeraldisele juurde toodava materjali vajalikkus ja maht täpsustatakse korrastamisprojektis.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Võib eeldada, et kavandatav tegevus ei ole energiamahukam kui kaevandamine. Peamised energiatarbijad on korrastamistöödel karjääris töötavad seadmed ja masinad.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Maavara kaevandamisega mõjutatakse alati suuremal või vähemal määral looduskeskkonda. Abissaare II liivakarjääri korrastamisega kavandatakse alal kaevandamistegevus lõpetada ja taastada looduskeskkonda võimalikes parameetrites. Korrastamisel on sarnaselt kaevandamisega peamisteks keskkonda mõjutavateks teguriteks maastikupildi visuaalne muutumine, müra, õhusaaste, vibratsioon ja võimalik mõju põhjaveele.

Põhja- ja pinnavesi

Pinnavee reostusoht võib tekkida, kui toimub mõne karjäärimasina avarii töökohal ning kütus või õli satuvad pinnasesse. Sellisel juhul tuleb reostus kohe likvideerida, et vältida kütuse imbumist karjääri siseveekogusse ja sealt edasi kandumist. Masinatest põhjustatud võimalikke avariisid saab ennetada perioodilise hoolduse ja ülevaatusega, mida tuleb teha vastaval hooldusplatsil. Seadmete tankimine ja hooldus peavad toimuma väljaspool karjääri eelpoolmainitud hooldusplatsil, kus peavad olema ka õli kogumise ja tõrje vahendid. Meetmete õigeaegsel rakendamisel on võimalik vältida olulist mõju pinnavee kvaliteedile.

Kuna puudub vee ärajuhtimine ja tegemist on olemasoleva karjääriga, kus kaevandatakse veealust varu, siis ei mõjutata äravoolava veega teisi veekogusid, eeldusel, et tööde käigus ei reostata pinnavett.

Vastavalt Tallinna Halduskohtu 01.03.2023 kohtumäärusega kinnitatud ja osapoolte allkirjastatud kompromisskokkuleppele on Abissaare II liivakarjääri keskkonnaloale nr L.MK/331651 seatud kõrvaltingimused pinna- ja põhjavee ning Sulaoja kaitseks.

Välisõhk (müra ja peenosakeste (PM) heide)

Korrastamistööde ajal võib eeldada ajutist peenosakeste kontsentratsiooni tõusu välisõhus ja müra teket, mis on seotud alal töötavate masinatega. Korrastamisel on pikas perspektiivis positiivne mõju, sest kaevandamistegevuse lõppedes lakkavad sellega seotud häiringud.

Vibratsioon

Mõningat tajutavat vibratsiooni võivad tekitada mäeeraldistel töötavad masinad. Lähtuvalt töötervishoidu käsitlevatest õigusaktidest on tehnikale kehtestatud vibratsiooni piirnormid juba valmistajatehases. Seetõttu ei põhjusta korrastamisel kasutatav tehnika vibratsiooni, mis võiks oluliselt negatiivselt mõjutada mäeeraldisel töötavaid inimesi või ümbruskonda.

Valgus-, soojus-, kiirgus- ja lõhnareostus

Kaevandamistegevusega ei kaasne ümbruskonnas valgus-, soojus-, kiirgus- ega lõhnareostust.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Korrastamise käigus tekkivad jäätmed tuleb koguda kokku ja käidelda nõuetekohaselt – sorteerida liigiti ja anda üle jäätmekäitlusettevõttele.

Korrastamisel kasutada ära mäeeraldisel olemasolevad materjalid nagu näiteks kooritud katend. Kui korrastamisprojekti koostamisel ilmneb, et mõne vajaliku korrastamistöö tarbeks tuleb materjali mäeeraldisele sisse tuua, on vaja projektis välja tuua materjali täpne maht ning vajalikkuse põhjendus ja milliseid looduslikke materjale jäätmetega asendatakse.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariiolukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Korrastamise käigus tuleb välistada kütuse ja määrdeõlide sattumine korrastatavale alale ja sealtkaudu vette. Selleks tangitakse ja remonditakse masinaid selleks vastavalt kohandatud platsidel. Kõik korrastamisel kasutatavad masinad peavad olema läbinud regulaarse tehnilise kontrolli, et vältida kütuse ja õli lekkeid. Juhul, kui selline olukord ikkagi tekib, et naftaproduktid on masinatest lekkinud, on korrastamistööde läbiviija kohustatud viivitamatult reostuse likvideerima vahenditega, mille olemasolu on alal kohustuslik.

3.1.8. Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide oht teaduslike andmete alusel

Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht puudub.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

Ülevaade olemasolevast maakasutusest ning planeeritavast maakasutusest, ja tegevusest on antud ptk-s 3.1.1.

3.2.1. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Maavara on taastumatu loodusvara, seega tuleb seda kasutada võimalikult säästlikult. Kaevandamise seisukohalt tähendab see, et aktiivne tarbevaru tuleb väljata ja kasutada minimaalsete kadudega. Karjääride rajamise ja kasutamise ajal väheneb looduslik mitmekesisus. Samuti muutub maastiku visuaalne ilme. Need on kaevandamisega kaasnevad paratamatud mõjud. Looduslik mitmekesisus saab hakata taastuma ja maastikuilme paranema peale karjääri korrastamist. Korrastamise peamine eesmärk on luua eeldused ala looduslähedasemaks muutumiseks, kujundada metsamaa ja rajada veekogu.

3.2.2. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Keskkonnaamet käsitleb kavandatava tegevuse mõjualana Abissaare II liivakarjääri mäeeraldise teenindusmaad ning 250 m ümber selle, kuna nii kaugele võib teoreetiliselt ulatuda müra- või tolmuhäiring. Kaevandamistegevusega kaasnevad mõjud on seotud kaevandamisega ning avalduvad kaevandamise käigus. Perioodil, kui kaevandamist ei toimu, kavandataval tegevusel mõjusid ei ole v.a. visuaalne häiring. Pärast kaevandamistegevuse lõppemist ning ala korrastamist lõpeb ka kavandatava tegevuse mõju. Korrastamine on võrreldes kaevandamisega palju lühiajalisem tegevus ning kasutab üldiselt sama tehnoloogiat.

Karjääri (28401:001:0305) ja Suure-Karjääri (28401:001:0300) kinnistutel asuvas Abissaare II liivakarjääris kaevandatakse nii peal- kui ka allpool põhjaveetaset. Kaevandatud maa

korrastatakse pärast kaevandamise lõppemist metsamaaks ja veekoguks. Põhjapoolsele alale moodustub peale maavaravaru väljamist kuni 10,5 m sügavune veekogu, lõunapoolsele moodustub ligikaudu pooles ulatuses veekogu sügavusega kuni 8 m. Ülejäänud ala korrastatakse metsamaaks.

2017. aasta keskkonnaloa taotluse seletuskirja kohaselt asub Abissaare liivamaardla Otepää kõrgustiku idaosas, kus reljeef on hästi liigestatud ja maapinna kõrgused varieeruvad vahemikus 119–132 abs m. Maardla geoloogiline ehitus on nii pindalaliselt kui ka vertikaalses lõikes väga muutlik. 2006. aastal geoloogilise uuringu läbiviimisel selgus, et kruusa-, liiva- ja täitepinnasekihtide asukohad vahelduvad läbilõikes pidevalt ja seaduspärasuseta. Kasuliku kihi paksus jääb vahemikku 3,3–14,8 m (keskmine 10,6 m).

Abissaare II liivakarjääris esines 2006. aasta geoloogilise uuringu andmetel põhjavesi puuraukudes kõrgusvahemikus 113,57–120,35 abs m. Mäeeraldise põhjapoolse ala keskmiseks veetasemeks on arvutatud 118,4 abs m. Kuna põhjapoolne ala on eraldatud lõunapoolsest teetervikuga, mida ei kaevandata, on lõunapoolse ala keskmine veetase põhjapoolse ala keskmisest veetasemest madalam (117,2 abs m).

Abissaare II liivakarjäärile lähim vooluveekogu on karjäärist põhja-, kirde- ja idasuunas voolav Sulaoja (VEE1048000), mis suubub karjäärist idasuunas Leevi jõkke (VEE1047900). Enne Leevi jõkke suubumist asub Sulaoja paisutamisel tekkinud Veskimõisa järv (VEE2109100).

Abissaare II liivakarjääri mäeeraldisele ja mäeeraldise teenindusmaale ei jää Natura 2000 võrgustiku alasid ega kaitsealuste liikide elupaiku (kaitsealuste liikide elupaigad puuduvad ka korrastatava ala mõjupiirkonnas). Mõjupiirkonnas puuduvad kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alad, mistõttu neile mõju ei avaldu.

Mäeeraldise teenindusmaast ca 60 m kaugusel asub väljaspool Natura 2000 võrgustikku inventeeritud loodusdirektiivi elupaigatüüp liigirikkad madalsood (7230), ca 170 m ja ca 317 m kaugusel asub elupaigatüüp niiskuslembesed kõrgrohustud (6430).

Liigirikkad madalsood (7230) on soode esimene arenguaste, kus rohkem kui 30 cm tüsedusest turbakihist hoolimata saavad taimed suurema osa toitaineid põhjaveest. See elupaigatüüp hõlmab liigirikkamat osa madalsoodest, mis enamasti toituvad lubjarikkast põhjaveest. Eestis esinevate loodusdirektiivi elupaigatüüpide osas on koostatud aruanne, mille kohaselt liigirikaste madalsoode (7230) elupaigatüübi üldseisund on hinnatud halvaks. Maa- ja Ruumiameti geoportaali andmetel on madalsoos maapinna kõrgus 119,5 m. Elupaigatüüp liigirikkad madalsood (7230) elupaigatüüp asub Sulaoja (VEE1048000) vahetus läheduses. Geoportaali andmete järgi on Sulaoja kaldal maapinna kõrgus vahemikus 118,5 – 119,5 m.

Niiskuslembesed kõrgrohustud (6430) elupaigatüüp hõlmab meil kõrgemakasvuliste soontaimedega rohustuid, mis palistavad kitsa ribana peamiselt jõekaldaid, kuid ka metsaservi. Omaette kooslustena need niiduribad kaitseväärtust ei oma, kuid nad moodustavad sageli puhverala väärtuslikuma tuumala ümber. Loodusdirektiivi elupaigatüüpide osas on koostatud aruanne, mille kohaselt niiskuslembesed kõrgrohustud (6430) elupaigatüübi üldseisund on hinnatud soodsaks.

Maapinna kõrgusandmetele tuginedes liigub praegu (enne karjääri põhjapoolsel osal kaevandamisega alustamist) kvaternaarisetetes olev vabapinnaline põhjavesi tõenäoliselt Karjääri kinnistult (kus maapinna kõrgused on vahemikus 122-127 m ja põhjavesi kuni 120,35 abs m kõrgusel) põhja suunas liigirikkad madalsood (7230) elupaigatüübi ja Sulaoja poole.

Abissaare II liivakarjääri 7. ja 8. plokkides kaevandamisega alustamisel kaevandatakse liiva nii peal- kui ka allpool põhjaveetaset. Kuigi allpool põhjaveetaset kaevandamisel põhjavett karjäärist välja ei pumbata, mõjutab tegevus siiski piirkonna põhjavee liikumist, kuna kaevandamise käigus väljatakse kasulik kiht kuni 14,8 m sügavuseni.

Karjääri kinnistul asuva Abissaare II liivakarjääri 7. ja 8. plokid korrastatakse pärast kaevandamise lõpetamist 10,5 m sügavuseks veekoguks, mille pindala on u 6,14 ha, ning mille veetase stabiliseerub u 118,6 m abs peal (korrastatud maa plaan, graafiline lisa 3/3, 13.03.2023). Seega tekib maavara väljamisel põhjaveega vahetult seotud, st põhjaveest toituv veekogu. Kuna tekkiva veekogu veetase stabiliseerub u 118,6 m kõrgusel, on veekogu veetase liigirikkad madalsood (7230) elupaigatüübi asukohast u 0,9 m madalamal. Korrastamisel loodava veekogu sügavus on 10,5 m. Seetõttu ei ole välistatud, et liigirikkad madalsood (7230) elupaigatüübi alalt võib põhjavesi karjääri moodustuvasse veekogusse liikuma hakata, arvestades, et kvaternaarisetetes liigub põhjavesi üldjuhul kõrgemalt alalt madalamale alale.

Seega võib loodusdirektiivi elupaigatüübile 7230 tekkida mõju kaevandamise käigus, kui kaevandamisega jõutakse allpool põhjaveetaset paikneva maavarani. Karjääri korrastamisega veekoguks täiendavat mõju ei teki.

3.2.3. Kumulatiivne mõju

Kumulatiivset mõju on oluline hinnata, kui kavandatavast tegevusest lähtuv mõju kombineerituna teiste tegevuste mõjudega ajas ja ruumis võib muutuda märkimisväärselt oluliseks. Teisisõnu tuleb kahe tegevuse kumulatiivset mõju hinnata juhul, kui kavandatava tegevuse mõju keskkonnale on eraldi võetuna väheoluline, kuid koos teise tegevuse mõjuga võib see muutuda oluliseks. Kaevandatud maa korrastamisel võib korrastamiseks kasutatava tehnika üheaegsel töötamisel suureneda mõningal määral müratase ja peenosakeste heide välisõhku. Keskkonnaloa taotluses esitatud arvutuste põhjal võib eeldada, et korrastamisel õigusaktidega kehtestatud piirnorme ei ületata. Seega võib järeldada, et korrastamistegevusega ei kaasne olulist kumulatiivset mõju.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) § 23 lõige 1 sätestab, et igaühel on õigus tervise- ja heaoluvajadustele vastavale keskkonnale, millega tal on oluline puutumus. Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt on oluline puutumus isikul, kes viibib tihti mõjutatud keskkonnas, kasutab sageli mõjutatud loodusvara või kellel on muul põhjusel eriline seos mõjutatud keskkonnaga. KeÜS § 3 lg 1 kohaselt on keskkonnahäiring ka selline ebasoodne mõju keskkonnale, mis ei ületa arvulist normi või mis on arvulise normiga reguleerimata. Siiski tuleb võimaliku keskkonnahäiringu tekkimist võimalusel ennetada ning kui see pole võimalik, võtta kasutusele leevendusmeetmed.

Korrastatav Abissaare II liivakarjäär asub hajaasustuspiirkonnas. Kavandataval tegevusel puudub otsene mõju inimestele, sh tervisele, heaolule ning varale, samuti mõju kultuuripärandile ja arheoloogiaväärtustele. Kaevandamise lõppemisel lõppevad karjääris kaevandamise käigus esinenud häirivad tegurid nagu müra, tolm ja vibratsioon ning piirkonna elamisväärsus tõuseb. Peale korrastamist saab korrastatud alal hakata taastuma looduskeskkond.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

Korrastamisel on peamisteks keskkonda mõjutavateks teguriteks võimalik mõju põhjaveele, müra, tolm ja vibratsioon. Korrastamistööde käigus ei eraldu välisõhku eeldatavalt märkimisväärses koguses peenosakesi (PM). Samuti pole näha, et müra piirnorme ületataks ning et mõjutatakse veerežiimi. Vastavalt Tallinna Halduskohtu 01.03.2023 kohtumäärusega kinnitatud ja osapoolte allkirjastatud kompromisskokkuleppele on Abissaare II liivakarjääri keskkonnaloale nr L.MK/331651 seatud kõrvaltingimused pinna- ja põhjavee ning Sulaoja kaitseks. Meetmete rakendamisel on võimalik vältida olulist mõju põhja- ja pinnavee ning Sulaoja kvaliteedile.

3.3.1. Mõju ilmnemise tõenäosus ja aeg

Kui keskkonnaluba antakse on kaevandustegevuse mõju loa piirides ilmne ja algab siis, kui ettevõte oma tegevusega alustab. Keskkonnaloal on kindlaks määratud kehtivusaeg (luba kehtib kuni 30.08.2033). Enne kehtivusaja lõppu on võimalik taotleda loa pikendamist. Loa lõppedes peab ettevõte tagama ala korrastamise. Loa pikendamisel kaalutakse sellega kaasnevat mõju asjakohase menetluse käigus ning langetatakse otsus, kas seda on võimalik lubada. Ka loa kehtivusaja pikendamise korral säilib loa omajale kohustus karjäär korrastada.

3.3.2. Mõju suurus, tugevus, kestvus, sagedus, pöörduvus ning mõjuala ulatus

Keskkonnaamet käsitleb kavandatava tegevuse mõjualana ~250 m ala karjääri ümber. Pärast kaevandamistegevuse lõppemist ning ala korrastamist lõpeb ka kavandatava tegevuse mõju. Eelhinnangu kohaselt ei kaasne korrastamistöödega olulist negatiivset keskkonnamõju. Ümbruskonna elanikele võivad siiski ajutiselt tekkida tavapärasest suuremad häiringud, sealhulgas müra ja õhusaaste. Siiski võib eeldada, et häiringute esinemine on leevendatav ja võimalik.

Asjaõigusseaduse § 143 lõige 1 sätestab, et kinnisasja omanikul ei ole õigust keelata gaasi, suitsu, auru, lõhna, tahma, soojuse, müra, põrutuste ja muude seesuguste teiselt kinnisasjalt tulevate mõjutuste levimist oma kinnisasjale, kui see ei kahjusta oluliselt tema kinnisasja kasutamist ega ole vastuolus keskkonnakaitse nõuetega. Mõjutuste tahtlik suunamine naaberkinnisasjale on keelatud. Kaebuste korral tuleb häiringute intensiivsust mõõta ning vajadusel korraldada töö karjääris ümber.

3.3.3. Mõju piiriülesus

Riigipiiri ülest mõju ette näha ei ole.

3.3.4. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Kavandatava tegevusega kaasneb müra, kaevandamine muudab ka maastiku väljanägemist ja maapinna reljeefi. Pärast varu ammendumist ala korrastatakse looduslähedase ilmega alaks. Kaevandamise koosmõju muude asukohas toimuvate tegevustega on hinnatud maavara kaevandamisloa saamise menetluse raames. Korrastamise tulemusena häiringud lakkavad ja koosmõju ei esine.

3.3.5. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Abissaare II liivakarjääri korrastamisel on positiivne mõju nii keskkonnale kui ka ümbritsevale elanikkonnale. Lisaks lakkavad kaevandamisega kaasneda võivad muud häiringud (peenosakeste heide, müra, masinate liikumine teedel jne).

Maavara kaevandamise tulemusena on maastik mäeeraldise piires täielikult muutunud, looduslik taimestik on kaevandamistegevuse tulemusena hävinenud. Seda asjaolu võib pidada loomulikuks, sest karjääriviisilisel kaevandamisel ei säili looduslik taimestik. Kaevandatud maa kvalitatiivne muutus taastatakse korrastamisega. Kaevandatud ala korrastatakse metsamaaks ja veekoguks.

Korrastamistööde käigus eeldatavalt märkimisväärselt tolmu ei eraldu ning müra piirnorme ei ületata. Kaevandamise lõpetamisega lõpevad karjääris kaevandamise käigus esinenud häirivad tegurid nagu müra, tolm ja vibratsioon ning antud piirkonna elamisväärsus tõuseb.

Korrastamisel kasutada ära mäeeraldisel olemasolevad materjalid nagu näiteks kooritud katend. Korrastamise käigus tekkivad jäätmed tuleb koguda kokku ja käidelda nõuetekohaselt – sorteerida liigiti ja anda üle jäätmekäitlusettevõttele.

Kavandatud korrastamistöödega ei kaasne mõjusid, mis oleksid seotud valguse, soojuse, kiirguse või lõhnadega.

Selleks, et ei kahjustataks põhjavee kvaliteeti ning pinnast, tuleb tehnikat hooldada ja remontida selleks ettenähtud teenindusplatsil või korrastatavast alast väljaspool. Avariide vältimiseks tuleb jälgida masinate tehnilist seisundit.

Vastavalt Tallinna Halduskohtu 01.03.2023 kohtumäärusega kinnitatud ja osapoolte allkirjastatud kompromisskokkuleppele on Abissaare II liivakarjääri keskkonnaloale nr L.MK/331651 seatud kõrvaltingimused pinna- ja põhjavee ning Sulaoja kaitseks. Meetmete rakendamisel on võimalik vältida olulist mõju põhja- ja pinnavee ning Sulaoja kvaliteedile.

Eeltoodust lähtudes ei kaasne Abissaare II liivakarjääri korrastamisega olulist negatiivset mõju inimestele, sealhulgas nende tervisele, heaolule ja varale, ega kultuuripärandile ja arheoloogilistele väärtustele. Karjääri korrastamisega veekoguks ei kaasne täiendavat mõju loodusdirektiivi elupaigatüüpidele liigirikkad madalsood (7230) ja niiskuslembesed kõrgrohustud (6430).

Abissaare II liivakarjääri korrastamisel puudub oluline kumulatiivne mõju. Piiriülest mõju ette näha ei ole.

3.4. Eelhinnangu järeldus

Eelhindamise tulemusena järeldab Keskkonnaamet, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, kuna:

1. kavandatav tegevuskoht ei asu kaitsealadel ega Natura 2000 võrgustiku alal ning kavandatava tegevusega (karjääri korrastamisega veekoguks ja metsamaaks) ei mõjutata ebasoodsalt kaitsealasid ega Natura 2000 võrgustiku alasid;

2. kaevandamise lõpetamine ja karjääri korrastamine ei mõjuta veerežiimi;

3. korrastamistööde käigus ei ületata õhusaaste, müra ega vibratsiooni piirnorme;

4. korrastamisega taastatakse maa-ala kvalitatiivne ilme ning piirkonda rajatakse veekogu ja metsamaa.

KeHJS § 11 lõike 8^1 kohaselt KMH algatamata jätmise otsus peab muu hulgas sisaldama asjakohaseid KeHJS § 6^1 lõige 1 punkti 6 alusel esitatud kavandatava tegevuse erisusi või keskkonnameetmeid muidu ilmneda võiva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või ennetamiseks. Määruse nr 31 § 5 lõike 2 järgi, kui eelhinnangu järelduseks on kavandatava tegevuse KMH algatamata jätmine, esitatakse eelhinnangus põhjendatud juhul ettepanekud vajalikeks keskkonnameetmeteks.

KeHJS § 3^3 lõike 1 järgi keskkonnameetmed on kavandatava tegevuse elluviimisega kaasneva ebasoodsa keskkonnamõju ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise ning põhjendatud juhul heastamise meetmed. Keskkonnameetmete hulka arvatakse ka keskkonnaseire. KeHJS § 3^3 lõike 2 kohaselt peavad keskkonnameetmed, sealhulgas keskkonnaseirega jälgitavate näitajate liik ja seire kestus, olema proportsionaalsed kavandatava tegevuse iseloomu, asukoha ja mahuga ning eeldatavalt avalduva keskkonnamõjuga. Keskkonnaseire määramisel ja tegemisel arvestatakse olemasoleva keskkonnaseirega.

Korrastamistingimuste taotleja ei ole KeHJS § 6^1 lõige 1 punkti 6 alusel esitatud Keskkonnaametile teavet kavandatava tegevuse erisuste või võetavate keskkonnameetmete kohta, millega loa taotleja kavandab vältida või ennetada muidu ilmneda võivat olulist ebasoodsat keskkonnamõju.

4. MENETLUSOSALISTE ÄRAKUULAMINE

Keskkonnaamet saatis KeHJS § 11 lõike 22 alusel xx.xx.2026 kirjaga nr xxx Abissaare II liivakarjääri mäeeraldise korrastamistingimuste taotlusele koostatud keskkonnamõju eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu seisukoha võtmiseks Kanepi Vallavalitsusele, loa omanikule, maaomanikule (Maa- ja Ruumiamet) ning Transpordiametile tähtajaga hiljemalt xx.xx.2026.

Kanepi Vallavalitsus *esitas/ei esitanud määratud tähtaja jooksul arvamusi või vastuväiteid.*

AS TREV-2 Grupp *esitas/ei esitanud määratud tähtaja jooksul arvamusi või vastuväiteid.*

Maa- ja Ruumiamet *esitas/ei esitanud määratud tähtaja jooksul arvamusi või vastuväiteid.*

Transpordiamet *esitas/ei esitanud määratud tähtaja jooksul arvamusi või vastuväiteid.*